

Selvitys tiineytshäkeistä luopumisen tuotannollisista ja taloudellisista vaikutuksista

Terhi Jääskeläinen

Eläinten hyvinvointikeskus

30.1.2015

Sisältö

- Ryhmäkasvatus eri maissa
- Ryhmäkasvatuksen merkitys emakolla ja hoitajalle
- Ryhmäkasvatus ajan lyhentämisen vaikutukset
  - tuotostulokset
  - rakennuskustannukset
- Johtopäätökset

Häkit kielletty kokonaan

- Ruotsi
  - Vuodesta 1988
  - Emakkorenkaiden yleistyminen
- UK
  - Vuodesta 1999
  - Lihan myyjillä myös muita tuotantotapa vaatimuksia, jotka koskevat osittain myös tuontilihaa 'Contract for UK production'
- Tanska
  - 1.1.2015 voimaan tullut lakimuutos kieltää emakoiden pitämisen tiineytyshäkissä
  - Emakon voi kuitenkin pitää yksittäiskarsinassa 3 vuorokautta
  - Pinta-alavaatimus ryhmäkarsinalle 2,8 m²/emakko
  - Vanhoilla tiloilla 20 vuoden siirtymäaika

Sallittu tiineytyshäkkiaika lyhyempi

- **Hollanti**
  - Siirtymäaika päättynyt 1.1.2013
  - Emakot on siirrettävä ryhmään viimeistään 4 vuorokautta tiineytyksen jälkeen
- **Sveitsi**
  - Voimassa 1.1.1997, kymmenen vuoden siirtymäajalla
  - Emakkoa saa pitää häkissä yhteensä 10 vuorokautta

Ryhmäkasvatuksen merkitys emakolle

- Vapaus liikkua
- Vapaus sosiaaliseen kansakäymiseen
- Parempi terveys
  - mutta aggressiivisuus, stressi ja tappeluvauriot

Ryhmäkasvatuksen merkitys hoitajalle

- Eläinten yksilöllinen seuraaminen vaikeampaa, jos eläimet isossa ryhmässä
- Käyttäytymistä kuitenkin helpompi seurata
  - Kiimojen havaitseminen
- Väärään aikaan siementäminen vähenee, jos eläin irti siemennyshetkellä
- Työmenekki tiineytettävien emakoiden kanssa on pieni osuus koko sikalan työmenekistä

Vaikutus tuotantotuloksille

- Tuotantotuloksiin liittyviä tutkimustuloksia on paljon, mutta tutkimusasetelmissa suurta vaihtelua
- Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että ryhmäkasvatuksen mahdollinen negatiivinen vaikutus johtuu:
  - 1) stressistä kriittisessä tiineysvaiheessa
  - 2) riittämättömästä rehun saannista

Tutkimustuloksia

Tutkimus	Ryhmään vrk. tiineytyksestä S=pysyvä ryhmä D=dynaaminen ryhmä	Tilastollisesti merkitsevät tulokset	Muu huom.
Van der Mheen (2003)	S: 3 vrk D: 3 vrk D: 17 vrk D: 24 vrk	D-3 eniten elävänä syntyneitä (12,5)	Porsimisprosentissa ei eroa
Kirkwood & Zanella (2005)	S: 2 vrk S: 14 vrk	Porsimis%: 2 vrk: 86,0 14 vrk: 69,8	Vieroitus ryhmään ja tiineytyksen yhteydessä häkkiin. Tutkittu vuorokaudet 7, 21 ja 28, joilla ei merkitsevää eroa.
Cassar ym. (2008)	S: 2 S: 4 S: 7 S: 14 S: 21 S: 28	Ei eroja porsimisprosentissa eikä pahnuekoossa	Vieroitus ryhmään ja tiineytyksen yhteydessä siemennyshäkkiin
van Wettere ym. (2008)	häkki S: siemennyksestä D: uudelleen ryhmittely 3-4 vrk D: uudelleen ryhmittely 8-9 vrk	Ei eroa tiineys% Ei eroa alkioden lukumäärässä tai selviytymisessä 26. tiineysvuorokauteen	Eläimet lopetettu tiineysvrk 26-27
Knox ym. (2014)	häkki S: 3-7 S: 13-17 S: 35	Porsimisprosentti (82,8) oli alhaisin vuorokausilla 3-7 ryhmään viedyillä eläimille.	Pieni tila/emakko. Pahnuekoossa ei eroa ryhmien välillä.

Rakennuskustannukset

- Pinta-alan tarve on väistämättä suurempi ryhmäkasvatuksessa
  - Tilaa tulisi myös olla enemmän kuin nykyisin on vaatimus (2,25 m²/emakko)
- Valitulla ruokintaratkaisulla on suurin merkitys kustannuksille
- Stabiilien ryhmien ylläpito vaatii lisäkarsinoiden rakentamista

Eri vaihtoehtoja ryhmäkasvatukselle ja eläinpaikkojen suhteellinen tarve

	Nykyinen		Tiineytyshäkissä vieroituksesta siemennykseen ja 4 vrk siemennyksestä			Ryhmässä vieroituksesta siemennykseen ja häkissä 4 vrk siemennyksestä			Ei tiineytyshäkkejä		
	vrk	% osuus lisääntymiskierrosta	vrk	% osuus lisääntymiskierrosta	emakkopaikkojen lukumäärän muutos	vrk	% osuus lisääntymiskierrosta	emakkopaikkojen lukumäärän muutos	vrk	% osuus lisääntymiskierrosta	emakkopaikkojen lukumäärän muutos
Porsitusosasto	36	22,1 %	36	22,1 %	-	36	22,1 %	-	36	22,1 %	-
Tiineytys	40	24,5 %	16	9,8 %	-60%	4	2,5 %	-90 %	0	0,0 %	-100 %
Ryhmäkasvatus	87	53,4 %	111	68,1 %	+28%	123	75,5 %	+41%	127	77,9 %	+46%
Koko kierto	163		163			163			163		

	Vuorokaudet	Selitys
Porsitushäkissä	36	Emakko porsitushäkkiin 7 vrk ennen porsimista ja imetys 29 vrk.
Tiineytyshäkissä	40	Tiineytyshäkissä 6 vrk ennen kiimaa ja 28 vrk siemennyksen jälkeen. Lisäksi 6 tehottomuuspäivää.
Ryhmäkarsinassa	87	Tiineys 116 vrk, vähennetään aika tiineytyshäkissä 28 vrk ja siirto porsitusosastoon 7 vrk. Lisäksi 6 tehottomuuspäivää.
Yhteensä	163	Vastaa 2,24 pahnuetta/emakko/vuosi

Esimerkkilaskelma 300 emakon tilalle

Nykyinen			Tiineytshäkissä vieroituksesta siemennykseen ja 4 vrk siemennyksestä			Ryhmässä vieroituksesta siemennykseen ja häkissä 4 vrk siemennyksestä			Ei tiineytshäkkejä			
vrk	Emakoiden lkm. osastossa	Investointi-kustannus	vrk	Emakoiden lkm. osastossa	Investointi-kustannus	vrk	Emakoiden lkm. osastossa	Investointi-kustannus	vrk	Emakoiden lkm. osastossa	Investointi-kustannus	
Porsitusosasto	36	66	213 840 €	36	66	213 840 €	36	66	213 840 €	36	66	213 840 €
Tiineytys	40	74	161 542 €	16	30	65 490 €	4	8	17 464 €	0	0	- €
Ryhmäkasvatus	87	160	396 000 €	111	204	504 900 €	123	226	559 350 €	127	234	579 150 €
Yhteensä			771 382 €			784 230 €			790 654 €			792 990 €
Muutos nykyisestä	Koko sikala			1,7 %			2,5 %			2,8 %		
	Tiineytys ja ryhmäkasvatus			2,3 %			3,6 %			3,9 %		
Tilantarve¹	karsinapinta-ala			karsinapinta-ala			karsinapinta-ala			karsinapinta-ala		
(lainsäädäntö)	(m²)			(m²)			(m²)			(m²)		
Tiineytys (1,365 m²)²	101,01			40,95			10,92			0		
Ryhmä (2,25 m²)	360			459			508,5			526,5		
Yhteensä	461,01			499,95			519,42			526,5		
Muutos²				8,4 %			12,7 %			14,2 %		

¹)Tilantarpeessa ei ole huomioitu sairaskarsinoita, koska tarve sama kaikissa vaihtoehdoissa.

²)Riippuu tiineytysajan häkkikoosta. Ei lakisääteisesti säädetty. Laskettu $0,65 \cdot 2,1 = 1,365 \text{m}^2$

Alkutiineys ja tuet

- Hyvinvoinnintuki
  - Siemennyshäkkejä saa käyttää vain tiineytyksen yhteydessä, tulkinta 7 vrk. tiineytyksen jälkeen (=kriittinen vaihe)
  - Kiinteäpohja ja kuivitus
  - 10-14% sikatiloista valinnut kyseisen ehdon
- Investointituki rakentamiseen
  - ryhmäkarsinan häkin alla olevaa pinta-alaa ei ole voinut laskea mukaan käytettävissä olevaan pinta-alaan -> suuremmat karsinat (nykyisin lainsäädännössä)
  - ei vaatimuksia ajasta

Johtopäätökset

- Tutkimustulosten valossa alkutiineyden häkkikasvatukselle ei perusteluita
- Samaa todistavat mm. Ruotsin ja Hollannin tuotostulokset
- Jotta muutoksen kustannukset saataisiin selville tulisi tietää kuinka tiineytettäviä emakoita tällä hetkellä pidetään
- Sikatalouden huonosta kannattavuudesta johtuen muutostöitä tulee tukea, ellei hintaa saada markkinoilta
- Muiden maiden eteneminen näissä asioissa asettaa paineita myös Suomelle

Kiitos!

Lisätietoja:

terhi.jaaskelainen@helsinki.fi

050-448 7762

